

BARCELONA
ESCOLES
+SOSTENIBLES

MEMÒRIA

ESCOLES + SOSTENIBLES

Curs 2017-18

Construïm col·lectivament
una nova cultura de la
sostenibilitat per
transformar la ciutat.

www.barcelona.cat/escolessostenibles

—
ESCOLES
+ SOSTENIBLES
—

Qui som?

Què fem?

Quins recursos oferim?

Som xarxa

Qui som?

La xarxa Barcelona + Sostenible

El programa Escoles + Sostenibles

Missió i objectius

Membres de la xarxa

La xarxa Barcelona + Sostenible

Diverses empreses, entitats, col·legis professionals, universitats, institucions i centres educatius han signat el [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat](#), passant a formar part d'una xarxa d'actors per la sostenibilitat, que cooperen entre sí, que intercanvien informació, que comparteixen resultats i que participen d'un procés d'aprenentatge i canvi col·lectiu.

Visiteu el web de la xarxa [Barcelona + Sostenible](#)

Escoles + Sostenibles

El [programa Escoles + Sostenibles](#) va néixer l'any 2001 en el marc del **Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat de Barcelona**, amb l'objectiu de contribuir a la sostenibilitat des de l'educació i amb el reconeixement de les escoles com a agents de canvi a la ciutat.

Es per això que des de l'Ajuntament de Barcelona es promou l'adhesió dels centres educatius de la ciutat a formar part d'aquesta xarxa, formada per [352 centres \(dades curs 2017-2018\)](#) i en la que hi han participat un total de 461 al llarg dels seus 17 anys de recorregut.

Aprentatge
Responsabilitat
Participació
Cooperació
Flexibilitat
Innovació
Sostenibilitat
Ciutadania
Transformació
Llarg termini
Protagonisme
Experiència

Quins [centres formen part de la xarxa?](#)

Objectius

Desenvolupar una **mirada crítica** sobre les accions realitzades i un procés d'aprenentatge que ens **capacita i ens apropa**

Comunicar accions significatives impulsades des de l'escoles, en les que **l'alumnat sigui el protagonista** del procés d'aprenentatge.

Principis

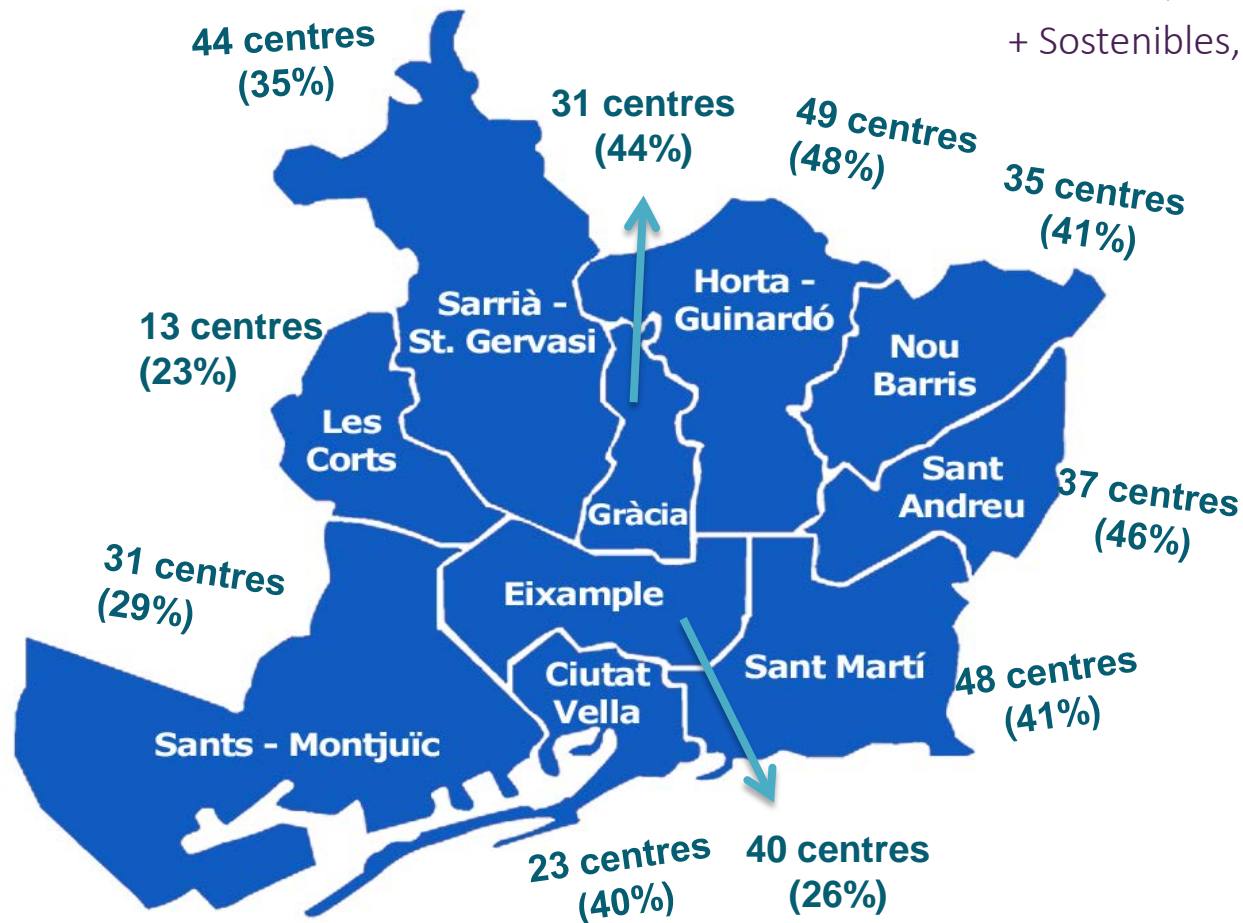

Acompanyar els equips dels centres educatius per fomentar la **cultura de la sostenibilitat**, incorporant criteris de sostenibilitat en tots els àmbits de la tasca educativa: l'entorn físic, la gestió del centre, el currículum, la vida quotidiana i la comunitat.

Ajudar a la comunitat educativa a **transformar** l'entorn com a resultat d'un procés de participació i cooperació ciutadana, en un centre determinat, entre diferents centres educatius i amb entitats públiques i privades de la ciutat.

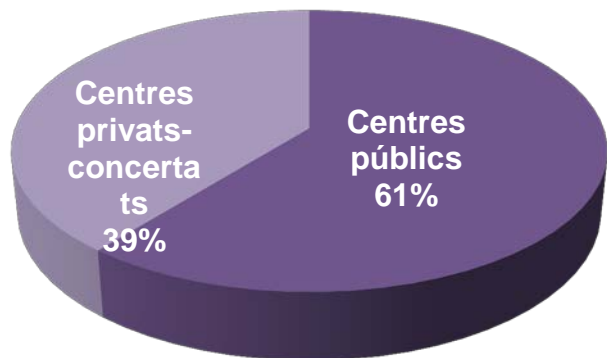
s'han incorporat al programa Escoles + Sostenibles, dels quals 12 ho fan per primera vegada

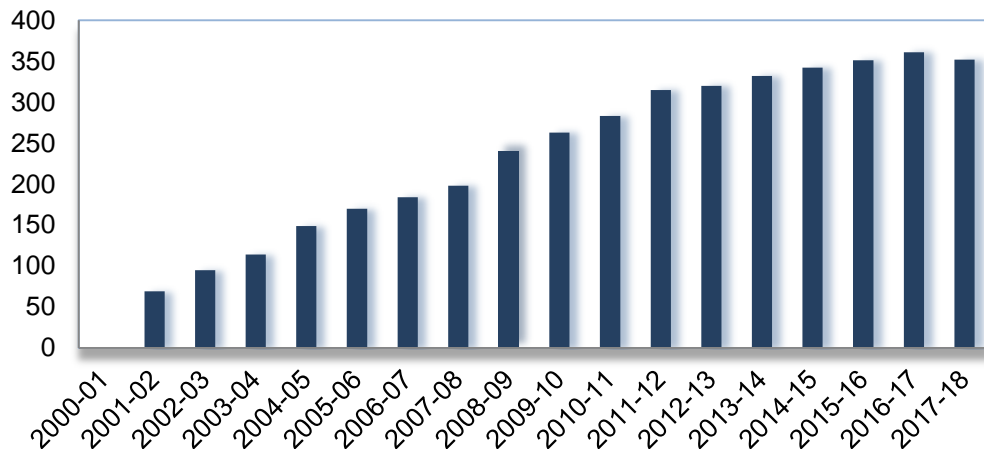
Centres de la xarxa per districte

Membres de la Xarxa

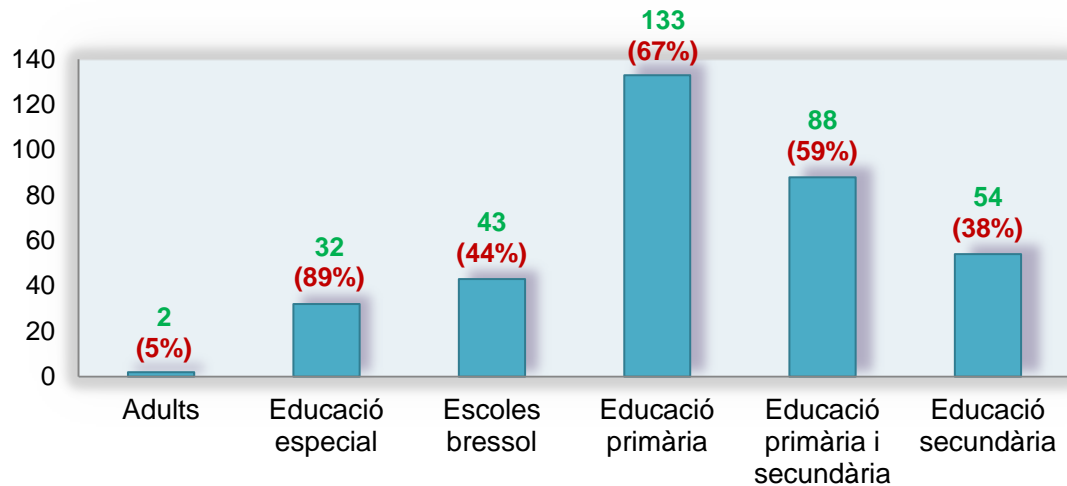
Titularitat dels centres educatius

Evolució centres programa Escoles+Sostenibles

Distribució centres per nivell educatiu

% de centres sobre el total que hi ha a la ciutat

Què fem?

El procés

Els projectes

Formació

Assesorament

Treball en microxarxes

Iniciatives en xarxa

El procés

El viatge dins la xarxa Barcelona Escoles + Sostenibles és un procés de millora contínua, en espiral...

Els projectes

Diagnosi i punt de partida: com és el centre?

Els projectes

Per desenvolupar un projecte, cal que els centres es facin les preguntes següents :

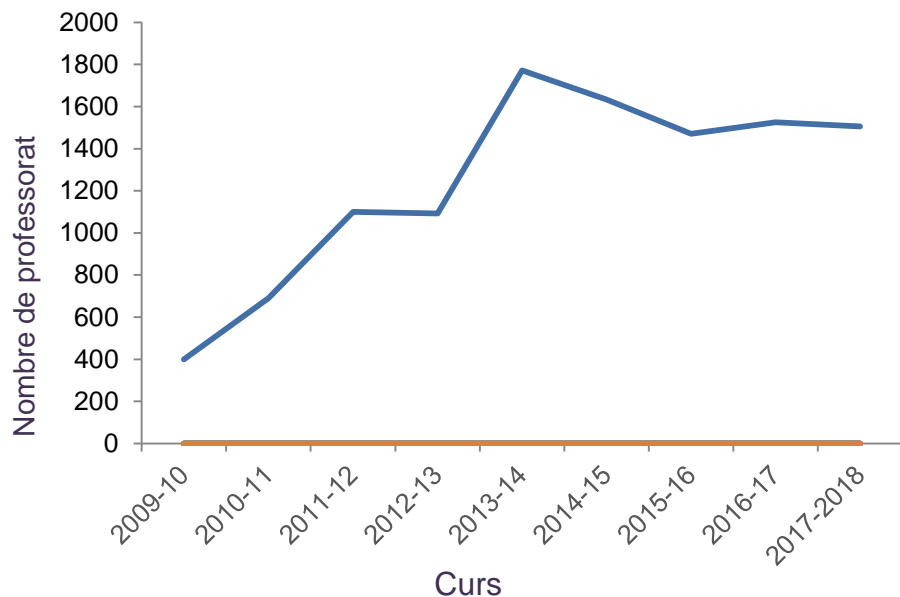
- 🌍 Quin repte tenim? Què volem aconseguir?
- 🌍 Com i amb qui ho farem? Com ens organitzarem?
- 🌍 Farem col·laboracions en xarxa?
- 🌍 Com volem comunicar?
- 🌍 Com sabrem que ho hem aconseguit?
- 🌍 Ho incorporarem al projecte de centre?
- 🌍 I al nostre dia a dia?
- 🌍 Objectius específics i pla d'acció

Formació professorat

779 persones representants del 79% dels centres

Evolució participació professorat Pla de formació

87 sessions de formació de professorat

182 hores de formació

1.506 participants a totes les sessions

La missió principal de la secretaria d'Escoles + Sostenibles és **acompanyar** els equips dels centres educatius a incorporar criteris de sostenibilitat en tots els àmbits de la seva tasca educativa.

103 Assessoraments

92 als centres educatius **11** a la Fàbrica del Sol

6.510 Consultes

Per correu electrònic o telèfon

L'equip d'Escoles + Sostenibles acompanyem al professorat a **passar a l'acció**, per tal que es reflexioni sobre el que no funciona i s'actui per transformar-ho, posant en pràctica **projectes de transformació reals**.

Treball en microxarxes

Xarxa de centres educatius que, utilitzant el procés metodològic del programa d'Escoles + Sostenibles, desenvolupen al mateix temps, [projectes centrats en la mateixa temàtica.](#)

Treball en microxarxes

Tinguem cura del planeta

Pla de prevenció de residus

Embolcalls+ Sostenibles

Sssplau

Ens ho mengem tot

1

Reforçar el procés metodològic d'elaboració de projectes en educació per la sostenibilitat.

Objectius

2

Dur a terme accions alineades amb els plans de l'Ajuntament per avaluar-ne els objectius i disposar de dades.

3

Compartir bones pràctiques entre centres en una mateixa temàtica.

Hi ha un **acompanyament i seguiment** per part de la secretaria del programa i, en alguns casos, de recursos i tècnics especialitzats. Permet intercanviar, compartir experiències i comparar dades.

Treball en microxarxes

Sssplau

L'Sssplau és una proposta educativa que analitza la realitat de cada centre, la identificació dels **sorolls dels espais i moments** del dia que són més problemàtics, i la comprensió dels seus efectes sobre la salut i sobre l'aprenentatge, per tal de portar a terme accions que millorin la seva **qualitat acústica**.

17 centres participants
9 han fet un mapa de soroll

Un total de **6 centres** han fet petició de topalls per a les cadires i taules dels menjadors.

Treball en microxarxes

Tinguem cura del planeta

La Conferència Internacional de Joves [Tinguem Cura del Planeta](#) és un procés que convida **joves de tot el món** a reflexionar i actuar per millorar el planeta.

El curs 17-18 es va celebrar la [VI Conferència Catalana Tinguem Cura del Planeta](#), amb la participació de **110 joves de 27 centres de Catalunya**, dels quals **36 eren de 9 centres de Barcelona**.

Un noi i una noia de Barcelona van assistir a la [3a Conferència europea "Let's Take Care of the Planet"](#), una trobada que va reunir **100 joves de 9 països** per compartir projectes de sostenibilitat.

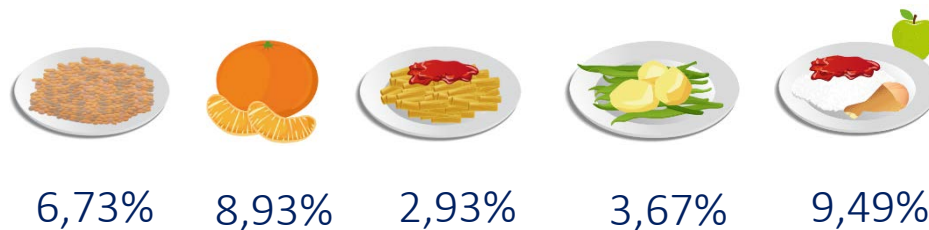
Treball en microxarxes

Ens ho mengem tot

Ens ho mengem tot proposa dedicar una setmana de cada mes, de gener a maig, a analitzar i estudiar el grau de malbaratament d'un determinat aliment protagonista als menjadors escolars i aprofundir en el concepte de petjada ecològica en funció de l'origen d'aquests.

Percentatge de malbaratament dels aliments estudiats

Mitjana total de malbaratament: 6,35 %

Aquest recurs està especialment pensat per als/les **educadors/res de migdia** però també és important la vinculació amb el currículum escolar i la tasca del professorat.

26 centres participants

Treball en microxarxes

Embolcalls
+
Sostenibles

La proposta d'[Embolcalls+Sostenibles](#)/Esmorzars+saludables té com a objectiu fomentar la reducció dels envasos utilitzats en els esmorzars, als centres educatius, a partir d'un **pla de prevenció d'embolcalls**. També planteja la possibilitat de fer una anàlisi del tipus d'esmorzar i avançar vers **hàbits d'alimentació saludables**.

56 centres participants

Treball en microxarxes

Pla de
prevenció
de residus

En el marc del [Pla de prevenció de residus](#) de l'Ajuntament de Barcelona, l'objectiu d'aquesta proposta és **assessorar i fer un seguiment personalitzat** dels centres educatius interessats en implantar un **pla de prevenció de residus al seu centre**.

10 centres participants

Treball en microxarxes

Compostem
i Aprenem

[Compostem i Aprenem](#) és un servei per a les Escoles + Sostenibles de primària, secundària i batxillerat que permet fer de la **pràctica diària de gestió amb el compostatge** una acció per a la prevenció de residus, un treball curricular teòric i pràctic, un enfortiment de la comprensió dels cicles de la matèria en els sistemes naturals i una oportunitat per continuar la coherència de les activitats relacionades amb els horts i els jardins escolars.

21 centres participants

S'han repartit 10 compostadors i 5 vermicompostadors

Fem Campanya per una mobilitat sostenible i segura

Fem Campanya
per una
mobilitat
sostenible i
segura

En el marc del [Compromís de Barcelona pel Clima](#), des de l'equip de projecte "Camins escolars segurs i sostenibles" es tira endavant la nova microxarxa "[Fem campanya per una mobilitat segura i sostenible](#)". En aquesta primera edició han participat 9 centres (8 de la xarxa Escoles+Sostenibles).

Aquesta ofereix la possibilitat d'aprendre a dissenyar amb l'alumnat una campanya de comunicació amb l'objectiu de sensibilitzar sobre la importància d'una circulació segura als entorns escolars.

Altres iniciatives en xarxa

Durant aquest curs, s'han tirat endavant diferents iniciatives de biodiversitat.

8 refugis d'insectes instal·lats a
parcs de la ciutat

21 basses escolars renaturalitzades

17 horts verticals instal·lats

Altres iniciatives en xarxa

Durant aquest curs, s'ha mantingut la iniciativa de participació en la BioBlitzBcn, en la 1ª edició de la Marató d'Estalvi Energètic de Barcelona i la realització d'una prova pilot d'un projecte d'eficiència energètica a tres centres educatius.

BioblitzBCN

A través d'itineraris i acompanyats d'experts i especialistes en diversos camps de la biodiversitat, **170 joves de centres de la xarxa** van aprendre les metodologies científiques per estudiar els ocells, les plantes, briòfits i alguns grups d'artròpodes. [+ INFO](#)

Marató d'Estalvi Energètic

Un total de **10 centres d'Escoles + Sostenibles** participen en la Primera Marató d'Estalvi Energètic de Barcelona i emprenen accions per reduir el seu consum d'electricitat, gas i aigua. [+ INFO](#)

Estalvi i Eficiència Energètica: E3

Prova pilot **sobre eficiència i pobresa energètica**. Hi han intervingut 3 centres educatius de la ciutat (dos de secundària i un de cicles formatius), tres entitats privades com a expertes i, com a ens públics, el Consorci d'Educació de Barcelona (CEB), l'Agència d'Energia de Barcelona (AEB) i el programa BcnE+S. 25

Accions d'intercanvi

Els actes de signatura i de cloenda (primària i secundària) són els dos esdeveniments anuals en els quals representants de tots els centres del programa es troben i poden compartir i intercanviar experiències.

430 persones han assistit als actes del curs 17-18 (en representació de 66 centres educatius).

L'Acte de cloenda per als centres de primària, que s'hauria d'haver celebrat al Parc de l'Espanya Industrial es va suspendre degut a les previsions meteorològiques.

Iniciatives de la xarxa Barcelona + Sostenible

En el marc del [Compromís de Barcelona pel Clima](#), un centre educatiu de la xarxa va participar en el projecte **Fem Pinya** contra el canvi climàtic. El resultat ha estat una [guia interactiva](#) i de bones pràctiques i un programa de capacitació per a persones que treballen en equipaments culturals de municipis de l'Àrea Metropolitana. [+INFO](#)

Iniciatives de la xarxa B+S

El 25 de gener de 2018 es van reunir **més de 280** persones de la xarxa B+S per **analitzar els últims 5 anys del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat** i plantejar reptes per al futur.

L'alumnat de l'Escola Betània Patmos, l'Institut Quatre Cantons i l'Institut Escola Costa i Llobera **van intervenir a la [Convenció B+S](#)**, on van fer balanç de la seva trajectòria al programa i van compartir nous propòsits. Doneu un cop d'ull al vídeo!

Convenció
B+S

Iniciatives de la xarxa B+S

Reobertura
de la
Fàbrica del
Sol

Prop de 2.000 persones es van apropar a la Fàbrica del Sol el dia 28 de gener, en un matí festiu ple d'activitats per descobrir la casa de la sostenibilitat de la ciutat de Barcelona.

Durant la jornada de portes obertes, 40 alumnes de cinc centres de la xarxa van animar les persones assistents a participar en les activitats i van retransmetre l'esdeveniment a través de les xarxes socials. [+ INFO](#)

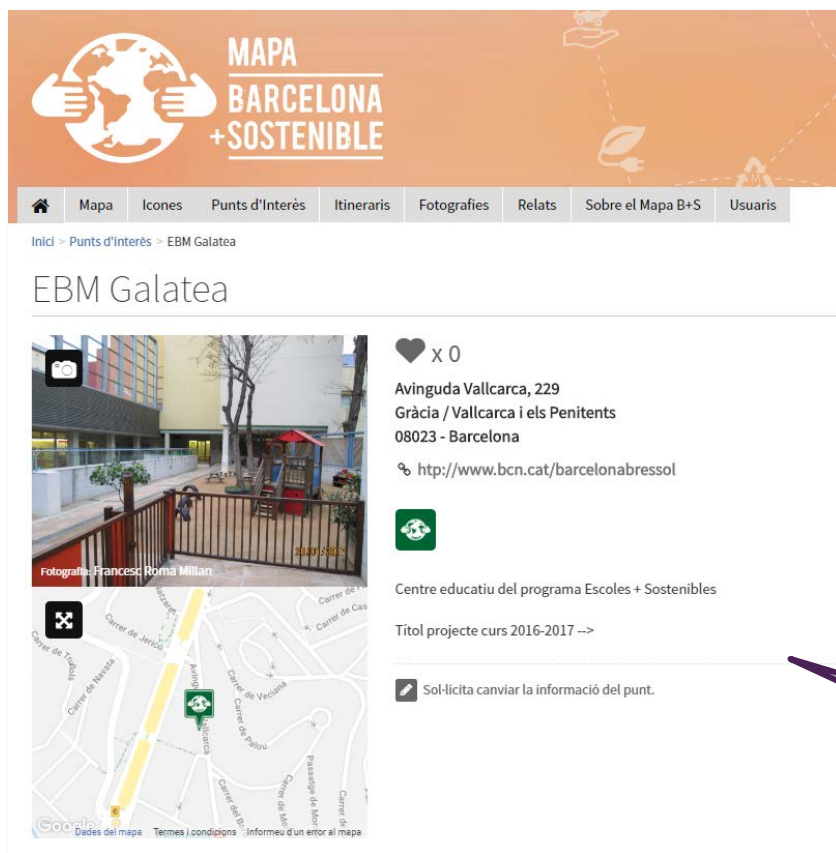
PREMSA SOSTENIBLE

Altres iniciatives de ciutat

Mapa
B+S

El [Mapa B+S](#) és una oportunitat per fer visible la contribució que tots nosaltres fem per millorar la nostra ciutat, des d'iniciatives petites o incipients fins a projectes grans i consolidats. També és una eina de reconeixement comunitari, de comunicació i de sensibilització.

The screenshot shows the 'Mapa B+S' website interface. At the top, there is a navigation menu with options: Mapa, Icones, Punts d'Interès, Itineraris, Fotografies, Relats, Sobre el Mapa B+S, and Usuaris. The main content area displays a point of interest for 'EBM Galatea'. It includes a photograph of the building, a map showing its location, and the following details:

- Address: Avinguda Vallcarca, 229, Gràcia / Vallcarca i els Penitents, 08023 - Barcelona
- URL: <http://www.bcn.cat/barcelonabressol>
- Category: Centre educatiu del programa Escoles + Sostenibles
- Project Title: Títol projecte curs 2016-2017 -->
- Action: Sol·licita canviar la informació del punt.

Pengeu les vostres
fotos i relats al
[Mapa!](#)

Quins recursos oferim?

Comunicació

Servei de Documentació d'Educació

Ambiental

Recursos del programa

Comunicació

Butlletí quinzenal

2.340 persones
subscrites

20 butlletins
publicats

91 notícies d'escoles
publicades

35,43% mitjana
d'obertura

ESTÀS AL DIA DE L'ACTUALITAT
D'ESCOLES+SOSTENIBLES?

Comproveu que
rebeu correctament
les nostres
comunicacions!

Twitter #EscoleSostenibles

167 piulades amb
@BCN_ecologia

Altres mitjans de comunicació

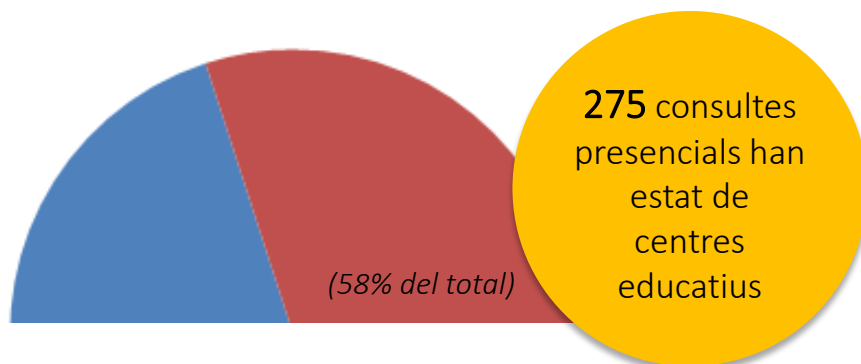
betevé

Recursos del programa

El Servei de Documentació d'Educació Ambiental (SDEA) és un centre especialitzat en informació i recursos d'educació ambiental adreçat a persones i entitats interessades en el treball educatiu per la sostenibilitat, especialment en l'àmbit urbà.

868 recursos lliurats en préstec

sdea SERVEI DE DOCUMENTACIÓ D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Qui ha utilitzat l'SDEA?

325
professionals
de l'educació

315
estudiants

Consulta [el web!](#)

Dades específiques del material en préstec

Maletes pedagògiques

Energia: 11

Hort a casa: 8

Aigua: 10

Ens ho mengem tot: 4

Sons i sorolls: 9

No hi ha hagut peticions de les maletes de comunicació, residus, biodiversitat i ocells i canvi climàtic.

Nombre de préstec de sonòmetres: 71

Nombre de préstec d'aparells de qualitat de l'aire

Mesurador de NO_2 : 16

Mesurador de CO/CO_2 : 21

Mesurador de partícules (ppm): 13

Recursos del programa

Des del programa [oferim recursos](#) per fer possible els projectes als centres.

Cuines solars

133 cuines solars
a 51 centres

Punt Verd Mòbil Escolar

179 serveis a
103 centres

Compost i mulch

28.750 L de compost i
8.900 L d'escorça i
fusta trinxada repartits
a 143 centres [+ INFO](#)

Plantes

6.943 plantes
repartides a 241
centres

Som xarxa

Projecte europeu Erasmus+ SUDEGO

Implementació dels Objectius del Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides que s'inclouen en l'agenda 2030, en el marc del **projecte europeu Erasmus+ SUDEGO (Sustainable Development Goals in the Schools)** de la mà del Consorci d'Educació de Barcelona (CEB).

L'objectiu és elaborar, impulsar i difondre material didàctic per a professorat i alumnat de cicle superior de primària i secundària, en concret de 5 dels 17 ODS.

La durada del projecte és de setembre del 2017 a novembre del 2019.

Trobada a Belfast els dies 9 i 10 d'abril, amb els diferents *partners* del projecte.

[+INFO](#)

a Catalunya

Integrants de la Secretaria Tècnica de la [Xarxa d'Escoles Sostenibles de Catalunya](#) (XESC)

a l'Estat

Participació en el IV Simposio de docentes [ESenRED](#) (CENEAM – Segovia), 2-4 de juliol 2018

al món

SUDEGO: preparació de recursos didàctics per treballar els Objectius del Desenvolupament Sostenible.

UNESCO: seguiment i aportació d'indicadors al Partner Networks of the Global Action Programme on ESD

“L’educació és un acte d’amor, per tant, un acte de valor.”

Paulo Freire

Secretaria Escoles + Sostenibles

La Fàbrica del Sol. Pg. de Salvat Papasseit, 1. 08003

Barcelona

Tel. 93 256 25 93

www.barcelona.cat/escolessostenibles

 [#EscoleSostenibles](https://twitter.com/EscoleSostenibles)

Coordinació: Alba Galofré

Equip tècnic: Clara Soler
Laia Capdevila
Melani Márquez
Mireia Abril
Mireia Pou
Natxo Mercader
Lara González
Maribel Calvó

Comunicació: Gina Güell

Administració: Sandra Manso

Servei de Documentació d'Educació Ambiental: Yolanda Monteiro

Becària: Joana Bastardas

Amb la col·laboració de

**Consorci d'Educació
de Barcelona**
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

BARCELONA
ESCOLES
+ SOSTENIBLES

**Ajuntament
de Barcelona**